

ŠVAŘÍČKOVÁ-SLABÁKOVÁ, Radmila – SOBOTKOVÁ, Irena. *Rodina a její paměť v nás ve světle třígeneračních vyprávění*. Praha: Stanislav Juhaňák –Triton, 2018. 318 s. ISBN 978-80-7553-638-9.

Naděžda Morávková

Rodinná paměť je téma, které je v českém prostředí teprve na počátku zájmu ze strany akademického prostředí. Její zkoumání v rámci historie a metodou orální historie je nesmírně cenným počinem nejen pro historii samotnou z hlediska dějinné faktografie a pramenného bádání, ale také v kontextu širším, antropologicko-společenském a psychologickém. Publikace vychází ze sady rozhovorů se třemi generacemi členů 13 rodin, celkem tedy s 39 narátory. Většina rodin pochází ze střední nebo jižní Moravy, a příběhy jsou tudíž regionálně kompaktní.

V úvodu publikace autorky představují svůj výzkum, metodologii, postupy při vytěžování dárců a sběru dat, kdy kombinují strukturované a polostrukturované rozhovory, biografická vyprávění, epifanické narace či rodinné mýty, a zejména postupy interpretace rozhovorů a z nich získaných faktů i reflexí. Text je členěn do čtyř celků, rodinná paměť, vzpomínky na dětství, mezigenerační přenos a poselství rodiny. Zejména části věnované vzpomínkám na dětství a transgeneračnímu předávání a proměnám vzpomínek v čase a v generacích jsou cenným přínosem k tématu. Autorky ukazují silný impakt rodinné paměti jak směrem dovnitř, pro jednotlivé členy, zejména v mladších generacích, jejich sebereflexi a identitu, tak vně směrem ke společnosti.

Ať už se podoba klasické rodiny proměňuje a do budoucna patrně bude proměňovat i nadále, rodinná paměť a její příběhy budou patrně i v budoucnu sehrávat svou výraznou úlohu při utváření osobnosti jedince i celých komunit ba celé společnosti. Je až s podivem, že toto pole výzkumu bylo doposud vědou tak přehlíženo. Je nanejvýš chvályhodné, že autorky Radmila Švaříčková Slabáková a Irena Sobotková neváhaly tuto mezeru začít plnit. Rodinná poselství, mýty, traumata, rodinná tradice ve vyprávěných příbězích, historiky, zkušenosti, to vše ve své unikátní a proměnlivé podobě tvoří základ rodinného vědomí, svébytné rodinné paměti, z níž vychází paměť a světónázor jedince. Svým způsobem můžeme rodinnou paměť nahlížet jako základní kámen paměti národa. A tou by se přece historie měla zabírat především.